

Ieguldījumu politika
2020–2022

Apstiprināta ar AS "SEB atklātais pensiju fonds"
2020. gada 10. jūlija valdes lēmumu Nr. V13-03-20

Dace Ljusa

Valdes priekšsēdētāja, izpilddirektore

AS "SEB atklātais pensiju fonds"
Vienotais reģistrācijas Nr. 40003485047
Adrese: Antonijas iela 9, Rīga, LV 1010, www.seb.lv

Satura rādītājs

1. Lietotie termini un saīsinājumu skaidrojums.....	1. lpp.
2. Ieguldījumu politikas mērķis un nosacījumi	1. lpp.
2.1. Ieguldījumu politikas mērķis	
2.2. Aktīvu izvietošanas principi un stratēģija	
2.3. Aktīvu izvietošanas taktika	
2.4. Ieguldījumu objekti un veidi	
2.5. Ieguldījumu ierobežojumi, to ievērošana un kontrole	
3. Ieguldījumu risku noteikšanas, kontroles un vadības metodes.	3. lpp.
4. Ieguldījumu atdeves vērtēšana.....	3. lpp.
5. Atbildības sadalījums lēmumu pieņemšanā.....	4. lpp.
6. Ar ieguldījumiem saistītā balsošanas politika	4. lpp.
7. Līdzekļu pārvaldītāja un līdzekļu turētāja darbība.....	5. lpp.
8. Potenciālā interešu konflikta novēršanas politika.....	5. lpp.

1. Lietotie termini un saīsinājumu skaidrojums

Ieguldījuma objekts – vērtspapīri un citi finanšu instrumenti, kurus saskaņā ar Likumu ar Likumu par pensiju plānu un pensiju plāna ieguldījumu politiku Līdzekļu pārvaldītājs ir tiesīgs iegādāties par pensiju plāna līdzekļiem.

Likums – Latvijas Republikas Privāto pensiju fondu likums.

Patiesā vērtība – naudas summa, pret kuru aktīvu objekts var tikt apmainīts vai ar kuru var norēķināties par saistību, veicot darījumu starp ziņotājam un neatkarīgām pusēm uz abpusējas vēlēšanās pamata.

Riska samazināšanas princips – finansiālo zaudējumu riska samazināšana, sadalot pensiju plāna līdzekļu ieguldījuma objektos un ievērojot darījumu ierobežojumus, kā arī saglabājot iespēju iegūt vislielākos gaidāmos ienākumus.

2. Ieguldījumu politikas mērķis un nosacījumi

2.1. Ieguldījumu politikas mērķis

- 2.1.1. Veicināt pensiju plāna dalībnieku privātās pensijas uzkrājuma aizsardzību pret inflāciju un ar ieguldījumu ienākumiem palielināt iemaksu pirktspēju, veidot inflāciju apsteidzošu privātās pensijas uzkrājumu ilgtermiņā un vairo pensiju plāna dalībnieku privātās pensijas uzkrājumu saskaņā ar Likumā noteiktajiem ieguldījumu objektiem un ierobežojumiem.
- 2.1.2. Īstenot tādu ieguldījumu politiku, kas nodrošina pensiju plāna dalībnieku papildpensijas pieaugumu ilgākā laikposmā.

2.2. Aktīvu izvietošanas principi un stratēģija

- 2.2.1. Ieguldīt pensiju plāna aktīvus, pensiju fonds rīkojas kā gādīgs un rūpīgs saimnieks vienīgi pensiju plāna dalībnieku un papildpensijas saņēmēju interesēs, ņemot vērā ieguldījumu potenciālo ilgtermiņa ietekmi uz vides, sociālajiem un pārvaldības faktoriem, kā arī ievēro piesardzības principus, kas nodrošina riska samazināšanu, ieguldījumu drošību, kvalitāti un likviditāti atbilstoši pensiju plāna saistībām izmaksāt papildpensiju pensiju plāna dalībniekiem.
- 2.2.2. Lai nodrošinātu lietāku peļņas potenciālu ilgākā laika posmā, pensiju plāns paredz aktīvu un dinamisku līdzekļu ieguldīšanas stratēģiju. Lai īstenotu šo stratēģiju, 70 procentus no pensiju plāna aktīviem tiek ieguldīti akcijās, citos kapitāla vērtspapīros, nekustamajā īpašumā, alternatīvo ieguldījumu fondi ar riska kapitāla stratēģiju un alternatīvie ieguldījumu fondi ar nekustamā īpašuma ieguldījumu stratēģiju

(turpmāk – alternatīvo ieguldījumu fondi), un Eiropas riska kapitāla fondos. Pārējie pensiju plāna aktīvi tiek ieguldīti valsts, pašvaldību un komercsabiedrību parāda vērtspapīros un kredītiestāžu termiņnoguldījumos, tādējādi aizsargājot pensiju plāna aktīvus no straujām īstermiņa vērtības svārstībām.

2.2.3. Lielāka uzmanība tiek pievērsta finanšu risku ierobežošanai un novēršanai, nekā aktīvām darbībām ieguldījumu ienākumu palielināšanā un darbībām, kas orientētas uz spekulāciju.

2.2.4. Veicot ieguldījumus tiek ņemti vērā atbildīgas ieguldīšanas pamatprincipi:

- neatbilstošu uzņēmumu vidi vai apdraud sabiedrības labklājību, izslēgšana;
- priekšrokas došana ilgtspējīgai un videi draudzīgai uzņēmējdarbībai;
- ilgtspējīgu pārmaiņu veicināšana uzņēmumos no akcionāru un vadības puses.

2.2.5. Veicot pensiju plāna ieguldījumus, finanšu instrumentu izvēle balstās uz ANO atbildīgas ieguldīšanas principiem (UN PRI). Tie nosaka ieguldīšanas iespēju diversificēšanu, kā arī dod pašreizējiem un nākotnes pensiju uzkrājumu veidotājiem pārliecību, ka atdeve no ieguldījumiem netiek gūta uz neatjaunojamo resursu rēķina vai nerada problēmas sabiedrībai.

2.3. Aktīvu izvietošanas taktika

- 2.3.1. Ieguldījumi netiek koncentrēti kādā konkrētā komercdarbības vai tautsaimniecības nozarē.
- 2.3.2. Ieguldījumi ārzemēs galvenokārt tiek veikti Eiropas Savienības dalībvalstīs un kandidātvalstīs, Eiropas Ekonomiskās zonas valstīs un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstīs reģistrētajos finanšu instrumentos.
- 2.3.3. Ieguldījumu valūtu kompozīcija konkrētajā laika periodā tiek noteikta, vērtējot gan ienākumu/izmaksu un riska ieguvumus, gan arī vispārējās valūtu plūsmas Latvijas tirdzniecībā.
- 2.3.4. Lai nodrošinātu ieguldījumu risku sadali (diversifikāciju), var tikt veikti ieguldījumi ar saistību valūtu nesaskaņotās valūtās.
- 2.3.5. Daļu no pensiju plāna līdzekļiem var turēt naudas līdzekļu veidā, lai nodrošinātu papildpensijas kapitāla izmaksas, kā arī, ja nav iespējams veikt piemērotus ieguldījumus pensiju plāna ieguldījumu politikas mērķa sasniegšanai.

2.4. Ieguldījumu objekti un veidi

- Pensiju plāna līdzekļi var tikt ieguldīti šādos finanšu instrumentos:
- 2.4.1. valsts, pašvaldību vai starptautisko finanšu institūciju emitētajos vai garantētajos vērtspapīros un naudas tirgus instrumentos;
- 2.4.2. komercsabiedrību parāda vērtspapīros;
- 2.4.3. komercsabiedrību akcijās un citos kapitāla vērtspapīros;
- 2.4.4. termiņnoguldījumos kredītiestādēs;
- 2.4.5. ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopīgo ieguldījumu uzņēmumos;
- 2.4.6. alternatīvo ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopīgo ieguldījumu uzņēmumos;
- 2.4.7. nekustamajā īpašumā;
- 2.4.8. atvasinātajos finanšu instrumentos.

Nav paredzēts veikt tiešus ieguldījumus kapitāla vai parāda vērtspapīros, kuri nav iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā un paredzēti kā ieguldījumi ilgākā termiņā, – uz laiku, ne mazāku par pieciem gadiem.

2.5. Ieguldījumu ierobežojumi, to ieviešana un kontrole

2.5.1. Ieguldījumi valsts, pašvaldību vai starptautisko finanšu institūciju vērtspapīros un naudas tirgus instrumentos

- Pensiju plāna līdzekļus drīkst ieguldīt valsts un starptautisko finanšu institūciju vērtspapīros un naudas tirgus instrumentos, ja šos vērtspapīrus ir emitējusi vai garantējuši:
 - o Latvijas, Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts;
 - o Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts, kuras ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtā, pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma, ir investīciju kategorijā;
 - o Starptautiska finanšu institūcija, kuras locekle ir viena vai vairākas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts.
- Pensiju plāna līdzekļus drīkst ieguldīt pašvaldību emitētajos vai garantētajos vērtspapīros, ja:
 - o vērtspapīrus ir emitējusi vai garantējuši Latvija, Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts pašvaldība;
 - o vērtspapīri atbilst Likuma prasībām par iekļaušanu fondu biržas oficiālajos sarakstos, kas ir izvirzītas komercsabiedrību finanšu instrumentiem.
- Ieguldījumu kopsumma vienas valsts vai starptautiskas finanšu institūcijas emitētajos vai garantētajos vai naudas tirgus instrumentos nedrīkst pārsniegt 35 procentus no pensiju plāna aktīviem. Minēto ierobežojumu var pārsniegt attiecībā uz valsts emitētajiem vērtspapīriem vai naudas tirgus instrumentiem, ja pensiju plāna aktīvos ir vērtspapīri vai naudas tirgus instrumenti no sešām vai vairākām viena emitenta emisijām un katras emisijas vērtspapīru un naudas tirgus instrumentu vērtība atsevišķi nepārsniedz 20 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Ieguldījumu kopsumma vienas pašvaldības emitētajos vai garantētajos vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 5 procentus no pensiju plāna aktīviem.

2.5.2. Ieguldījumi komercsabiedrību finanšu instrumentos.

- Pensiju plāna līdzekļus drīkst ieguldīt komercsabiedrību kapitāla un parāda vērtspapīros, ja šie vērtspapīri ir iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā Latvijā, citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī organizētā regulētajā tirgū;
- Ieguldījumi viena emitenta kapitāla vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem un vienlaicīgi 10 procentus no attiecīgā emitenta pamatkapitāla un balsstiesīgo akciju skaita.
- Ieguldījumi viena emitenta parāda vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem un vienlaicīgi 10 procentus no viena emitenta emitētajiem parāda vērtspapīriem.

2.5.3. Terminnoguldījumi kredītiestādēs

- Pensiju plāna līdzekļus var noguldīt kredītiestādē, kas ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā, citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī.
- Noguldījumi vienā kredītiestādē nedrīkst pārsniegt 20 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Noguldījumu kopējais apjoms kredītiestādēs nedrīkst pārsniegt 50 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Kopējais prasības pret vienu kredītiestādi nedrīkst pārsniegt 25 procentus no pensiju plāna aktīviem, izņemot prasības pēc pieprasījuma pret līdzekļu turētāju.

2.5.4. Ieguldījumi ieguldījumu fondos.

- Pensiju plāna līdzekļus var ieguldīt ieguldījumu fondos, ja:
 - o ieguldījumu fonds ir reģistrēts Latvijā, citā Eiropas savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī;
 - o ieguldījumu fonda pārvaldošajai sabiedrībai ir pienākums pēc ieguldītāja pieprasījuma atpirkt attiecīgā ieguldījuma fonda daļas vai tam pielīdzināmus vērtspapīrus.
- Ieguldījumi vienā ieguldījumu fondā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem un vienlaicīgi 30 procentus no attiecīgā ieguldījumu fonda neto aktīviem.
- Ieguldījumu kopējais apjoms ieguldījumu fondos var sasniegt 100 procentus no pensiju plāna aktīviem, ja ieguldījumu fondu līdzekļu ieguldīšanas politika paredz ieguldījumus pensiju plānā noteiktajos finanšu instrumentos.

2.5.5. Ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos.

- Pensiju plāna līdzekļus var ieguldīt alternatīvo ieguldījumu fondos, ja alternatīvo ieguldījumu fonds ir reģistrēts Latvijā, citā Eiropas savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī.
- Ieguldījumi vienā alternatīvo ieguldījumu fondā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem un 30 procentus no attiecīgā fonda neto aktīviem.
- Kopējais ieguldījumu apjoms alternatīvo ieguldījumu fondos nedrīkst pārsniegt 20 procentus no pensiju plāna aktīviem.

2.5.6. Ieguldījumi nekustamajā īpašumā.

- Ieguldījumi nekustamajā īpašumā tiek veikti Latvijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī.
- Ieguldījumi nekustamajā īpašumā galvenokārt var tikt veikti tādos objektos, kuriem ilgtermiņā paredzama pozitīva naudas plūsma vai ilgtermiņā pieaugoša nākotnes vērtība.
- Ieguldījumi vienā nedalītā nekustamajā īpašumā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Kopējais ieguldījumu apjoms nekustamajā īpašumā nedrīkst pārsniegt 15 procentus no pensiju plāna aktīviem.

2.5.7. Ieguldījumi atvasinātajos finanšu instrumentos.

- Pensiju plāna līdzekļus drīkst ieguldīt atvasinātajos finanšu instrumentos tikai ārvalstu valūtas riska un procentu likmju riska ierobežošanai, kā arī lai nodrošinātu efektīvu portfeļa vadību, ja:
 - o darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem veic Eiropas Savienības dalībvalstī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī organizētā regulētā tirgū;
 - o atvasinātajā finanšu instrumentā ietvertās saistības ir uzņēmusies kredītiestāde, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai Eiropas Savienības dalībvalstī vai valstī, kas ir Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts un kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 26.jūnija regulu (ES) Nr.575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza regulu (ES) Nr.648/2012 ir atzīta par valsti, kura kredītiestādēm piemēro uzraudzības un darbību regulējošās prasības, kas ir līdzvērtīgas tam, ko piemēro dalībvalsts.
- Ieguldījumi viena emitenta emitētos (darījumu kopsumma ar vienu darījuma partneri) atvasinātajos finanšu instrumentos nedrīkst pārsniegt 5 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Lai nodrošinātu atbilstošu atvasināto finanšu instrumentu novērtēšanu, to vērtība saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem tiek salīdzināta ar konkrēto ieguldījumu vai ieguldījumu portfeļa daļu, kurai atvasinātie finanšu instrumenti ir pielietoti.

2.5.8. Citi pensiju plāna līdzekļu ieguldījumu ierobežojumi un nosacījumi.

- Ieguldījumu kopsumma ar pensiju fondu, tā līdzekļu pārvaldītāju vai iemaksas veicošo darba devēju vienā grupā ietilpstošu komercsabiedrību pārvaldītajos ieguldījumu fondos un alternatīvo ieguldījumu fondos nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem un 10 procentus no attiecīgā fonda neto aktīviem un, veicot ieguldījumu vai atsavinot ieguldījumu attiecīgajā fondā, netiek piemērota komisijas maksa no pensiju plāna līdzekļiem.
- Ieguldījumi finanšu instrumentos, ko emitējušas ar pensiju fondu vienā grupā ietilpstošas komercsabiedrības, nedrīkst pārsniegt 5 procentus no pensiju plāna aktīviem, un izveidoto pensiju plānu kopējiem aktīviem, un ieguldījumus drīkst veikt tikai ar regulētā tirgus starpniecību.
- Ieguldījumi finanšu instrumentos, ko emitējušas komercsabiedrības, kuras ar pensiju fondu noslēgušas kolektīvās dalības līgumu, nedrīkst pārsniegt 5 procentus no pensiju plāna aktīviem, ieguldījumu kopsumma ar darba devēju vienā grupā ietilpstošās komercsabiedrībās nedrīkst pārsniegt 10 procentus no pensiju plāna aktīviem, un ieguldījumus drīkst veikt tikai ar regulētā tirgus starpniecību.
- Ieguldījumi vienā grupā ietilpstošu komercsabiedrību emitētajos finanšu instrumentos nedrīkst pārsniegt 25 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Vismaz 70 procentus no pensiju plāna kopējiem ieguldījumiem vērtspapīros, naudas tirgus instrumentos, ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu vai tiem pielīdzināmu kopīgo ieguldījumu uzņēmumu ieguldījumu daļās iegulda tādos ieguldījumu objektos (finanšu instrumentos), kuri ir iekļauti tirgošanai tirdzniecības vietā dalībvalstī vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī organizētā regulētajā tirgū.

- Izņemot nākamajā punktā minētos gadījumus, pensiju plāna aktīvus nedrīkst izmantot aizņēmumiem, un pensiju plāna naudas līdzekļus aizliegts piešķirt aizdevumos, kā arī izsniegt garantijās.
- Pensiju plāna aktīvus drīkst izmantot aizņēmumam līdz 10 procentiem no pensiju plāna aktīviem īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem. Pensiju plāna aktīvus drīkst izmantot darījumos ar atpakaļpirkuma nosacījumiem vienīgi pensiju plāna īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem. Aizņēmumu īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai un darījumu ar atpakaļpirkuma nosacījumiem saistību kopsumma nedrīkst pārsniegt 50 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Noguldījumi vienā kredītiestādē un ieguldījumi šīs pašas kredītiestādes parāda un kapitāla vērtspapīros un atvasinātajos finanšu instrumentos kopsummā nedrīkst pārsniegt 25 procentus no pensiju plāna aktīviem. Šis ierobežojums neattiecas uz prasībām uz pieprasījumu pret turētājbanku.
- Pensiju plāna ārvalstu valūtu atklātā pozīcija nedrīkst pārsniegt:
 - o atsevišķā ārvalstu valūtā - 10 procentus no pensiju plāna aktīviem;
 - o kopumā visās ārvalstu valūtās - 20 procentus no pensiju plāna aktīviem.
- Lai nodrošinātu pensiju plāna likviditātes prasības, daļu no pensiju plāna līdzekļiem var turēt naudas līdzekļu veidā turētājbankā. Lai turētu naudas līdzekļus vairāk kā 30 procentus no pensiju plāna aktīviem, līdzekļu pārvaldītājam ir nepieciešama pensiju fonda valdes piekrišana.
- Līdzekļu pārvaldītājam nav tiesību uzņemties saistības uz pensiju plāna līdzekļu rēķina, ja šīs saistības tieši neattiecas uz pensiju plānu. Līdzekļu pārvaldītājs nedrīkst veikt bezatlīdzības darījumus ar pensiju plāna līdzekļiem. Prasījumi pret līdzekļu pārvaldītāju, pensiju fondu vai līdzekļu turētāju un pensiju plāna līdzekļos ietilpstošie prasījumi nav savstarpēji ieskaitāmi.
- Novērtējot pensiju plāna ieguldījumu portfeļa atbilstību ieguldījumu politikai, stratēģijai un ierobežojumiem, tiek izmantota pensiju plāna līdzekļu vērtība, kas noteikta saskaņā ar 4. sadaļā noteiktajām ieguldījumu atdeves vērtēšanas metodēm.
- Līdzekļu pārvaldītājs ne vēlāk kā nākamajā darba dienā rakstveidā informē pensiju fondu par ieguldījumu ierobežojumu pārkāpumiem, kā arī par pasākumiem šo pārkāpumu novēršanai, ievērojot pensiju plāna dalībnieku intereses.

3. Ieguldījumu risku noteikšanas, kontroles un vadības metodes

- 3.1. **Likviditātes risks** – iespējas noteiktā laika periodā realizēt kādu no pensiju plāna aktīviem par pieņemamu cenu, ja pensiju fonds pieprasa izmaksāt papildpensijas kapitālu pensiju plāna dalībniekiem. Jo lielāks ir pieprasījuma apjoms, jo vairāk ir nepieciešami naudas līdzekļi tā izpildīšanai, un pensiju plānam var rasties zaudējumi, veicot pensiju plāna ieguldījumu steidzamu pārdošanu.
- Pasākumi riska samazināšanai** – risks tiek samazināts, turot daļu pensiju plāna līdzekļus naudas līdzekļu un īstermiņa parāda vērtspapīru veidā, kā arī augstvērtīgos vērtspapīros ar augstu likviditātes pakāpi, tāpat arī nodrošinot ieguldījumu pietiekamu diversifikāciju. Lai samazinātu risku, var izmantot pārdošanas ar atpirkšanu darījumus jeb repo darījumus.
- 3.2. **Procentu likmju svārstību risks** – mainoties tirgus procentu likmēm, var mainīties pensiju plāna aktīvu vērtība, kas ietekmē pensiju plāna darbības rezultātus. Parāda vērtspapīru vērtība var mainīties atkarībā no procentu likmju izmaiņām: ja procentu likmes pieaug, tad šo vērtspapīru cenas samazinās, un otrādi.
- Pasākumi riska samazināšanai** – lai paaugstinātu ienesīgumu un mazinātu procentu likmju svārstību ietekmi uz ieguldījumu portfeļa vērtību, var tikt izmantoti atvasinātie finanšu instrumenti procentu likmju svārstību riska ierobežošanai.
- 3.3. **Cenu svārstību risks** – vērtspapīru cena, kā arī ienākumi no tiem ir pakļauti svārstībām, kas tieši ietekmē ieguldītājam piederošo pensiju plāna aktīvu vērtību.
- Pasākumi riska samazināšanai** – veicot ieguldījumus, līdzekļu pārvaldītājs iegūs pietiekami plašu informāciju, kā arī uzraudzīs tos ieguldījumus, kuros var tikt vai ir tikuši ieguldīti pensiju plāna līdzekļi. Izdarot ieguldījumus, līdzekļu pārvaldītājs nodrošinās adekvātu ieguldījumu diversifikāciju dažādos ieguldījumu objektos, tādējādi mazinot viena vērtspapīra cenas krituma negatīvo ietekmi.

- 3.4. **Valūtas risks** – pensiju plāna aktīvi var tikt ieguldīti ārvalstu valūtās nominētos vērtspapīros. Mainoties ārvalstu valūtu kursiem attiecībā pret eiro, pensiju plāna aktīvu vērtība var vai nu palielināties, vai samazināties.
- Pasākumi riska samazināšanai** – valūtu svārstību riska samazināšanai līdzekļu pārvaldītājs var izmantot atbilstošus atvasinātos finanšu instrumentus.
- 3.5. **Citi riski** – nepārvarama vara (dabas katastrofas un stihijas, kara darbības, streiki, traucējumi saziņas līdzekļos, informācijas sistēmās), emitenta kredīta risks, darījuma partnera kredīta risks, naudas plūsmas risks, juridiskais, informācijas, valsts regulācijas riski un tamlīdzīgi.

Pensiju plāna līdzekļu pārvaldīšana tiek veikta pensiju plāna dalībnieku interesēs un iespēju robežās tiek darīts viss, lai izvairītos vai minimizētu 3. sadaļā minētos riskus, taču pensiju fonds negarantē to, ka nākotnē būs iespēja pilnībā izvairīties no šiem riskiem.

4. Ieguldījumu atdeves vērtēšana

- 4.1. Pensiju plāna līdzekļu vērtība un ieguldījumu atdeve netiek garantēta un tiek aprēķināta Likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- 4.2. Ieguldījumu atdeve tiek vērtēta pēc sekojošiem kritērijiem:
 - novērtējot pēc publiski pieejamas informācijas pret līdzīgu stratēģiju pensiju plānu vidējo atdevi;
 - salīdzinot pensiju plāna ieguldījumu atdevi ar attiecīgo aktīvu klašu tirgus indeksiem.
- 4.3. Pensiju plāna pārskata gads ir 12 mēneši. Pensiju plāna pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu.
- 4.4. Pensiju plāna līdzekļu vērtība (neto aktīvi) ir pensiju plāna līdzekļu aktīvu un saistību vērtības starpība.
- 4.5. Nosakot pensiju plāna līdzekļu vērtību, tiek ievēroti šādi vispārīgie grāmatvedības principi:
 - 4.5.1. **Darbības turpināšanas princips.** Tiek pieņemts, ka pensiju plāns darbosies arī turpmāk.
 - 4.5.2. **Uzkrāšanas princips.** Nosakot pensiju plāna līdzekļu vērtību, tiek ņemti vērā visi pensiju plānam piekritīgie ieņēmumi un izdevumi neatkarīgi no to saņemšanas vai maksājuma datuma un atbilstoši to uzkrātajam apjomam līdz pensiju plāna līdzekļu vērtības noteikšanas brīdim.
 - 4.5.3. **Konsekvenču princips.** Tiek lietotas tās pašas grāmatvedības un novērtēšanas metodes, kas lietotas, sagatavojot iepriekšējā gada finanšu pārskatus.
 - 4.5.4. **Piesardzības princips.** Novērtēšanu visos gadījumos tiek veikta ar pienācīgu piesardzību, ievērojot šādus nosacījumus:
 - Finanšu pārskatos iekļauj tikai līdz pārskata datumam gūto peļņu;
 - Ņem vērā visus zaudējumus neatkarīgi no to rašanās laika;
 - Ņem vērā visas vērtības samazināšanās un amortizācijas summas neatkarīgi no tā, vai pārskata gads noslēgts ar peļņu vai zaudējumiem.
 - 4.5.5. Darījumi un citi notikumi jāatspoguļo pēc būtības, tie ir jāuzskaita un jāuzrāda atbilstoši to ekonomiskajam saturam un finansālajai būtībai, nevis tikai to juridiskajai formai.
 - 4.5.6. **Būtiskuma princips** – finanšu pārskatos jāatspoguļo visu būtisko informāciju par darījumiem un notikumiem pārskata gadā.
 - 4.5.7. Aktīvu un saistību posteņus un to sastāvdaļas ir jānovērtē atsevišķi.
 - 4.5.8. Katra pārskata gada sākuma aktīvu un saistību pārskatam jāskatās ar iepriekšējā pārskata gada slēguma aktīvu un saistību pārskatu.
- 4.6. Izņēmuma gadījumos var atkāpties no minētajiem grāmatvedības principiem un pieņēmumiem. Jebkuru šādu gadījumu ir jāpaskaidro finanšu pārskatu un citu pārskatu pielikumos, norādot, kā tas ietekmēs pensiju plāna aktīvu un saistības, finansālo stāvokli un darbības rezultātus.
- 4.7. Pensiju plāns iedala un turpmāk novērtē savus finanšu aktīvus šādās kategorijās:
 - finanšu instrumenti patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņā vai zaudējumos;
 - finanšu instrumenti amortizētajās iegādes izmaksās.
- 4.8. Finanšu aktīvus novērtē patiesajā vērtībā sākotnējās atzīšanas brīdī. Darījuma izmaksas ieskaita patiesajā vērtībā sākotnējās atzīšanas brīdī, izņemot attiecībā uz finanšu aktīviem, kurus novērtē patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņā vai zaudējumos – šādā gadījumā darījuma izmaksas noraksta ienākumu un izdevumu pārskatā (neto aktīvu kustības pārskatā).
- 4.9. **Noguldījumi kredītiestādēs**
 Noguldījumi kredītiestādēs tiek klasificēti kā finanšu instrumenti amortizētajās iegādes izmaksās. Šo aktīvu bruto uzskaites vērtību nosaka, izmantojot efektīvo procentu metodi, un samazina par paredzamo kredītzaudējumu apmēru.

4.10. Ieguldījumi vērtspapīros

- 4.10.1. Ieguldījumi vērtspapīros tiek klasificēti kā finanšu instrumenti patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņā vai zaudējumos. Viena veida vērtspapīru iegādes vērtību nosaka pēc metodes „pirmais iekšā – pirmais ārā” (FIFO).
- 4.10.2. Vērtspapīri tiek reģistrēti vai izslēgti no uzskaites ar norēķinu dienu.
- 4.10.3. Peļņa vai zaudējumi no šo vērtspapīru pārvērtēšanas tiek iekļauti ienākumu un izdevumu pārskatā (neto aktīvu kustības pārskatā). Patiesā vērtība tiek noteikta pēc kotētām tirgus cenām vai diskontētās naudas plūsmas modeļiem.
- 4.10.4. Vērtspapīru cenu avots ir birža, kurā tie kotējās, vai brokeru kotācijas. Cenas tiek iegūtas no finanšu informācijas aģentūras Bloomberg, izmantojot Bloomberg Generic (BGN) cenu avotu, bet, ja nav pieejama BGN cena, tad tiek izmantota kāda cita brokera piedāvātā cena. Ja vērtspapīru cenas Bloomberg nav pieejamas, tās iegūst tieši no attiecīgās biržas, vai brokeriem, kuri kotē attiecīgās cenas. Veicot pensiju plāna līdzekļu novērtēšanu, tiek lietota iepriekšējās darba dienas slēgšanas piedāvājuma tīrās cenas. Ja tā nav pieejama, tad izmanto pēdējo pieejamo slēgšanas cenu.
- 4.10.5. Uzkrātos procentus nosaka, pamatojoties uz konkrētajam vērtspapīram noteikto procentu uzkrāšanas konvenciju.
- 4.10.6. Gadījumā, ja fondu biržā vērtspapīrs netiek kotēts, pēdējā zināmā cena neatspoguļo reālo tirgus situāciju (nav iespējams esošo apjomu pārdot par pēdējo zināmo cenu, periods kopš pēdējās cenu kotācijas reģistrētā fondu biržā ir ilgāks par mēnesi un citos tamlīdzīgos gadījumos) vai arī, ja vērtspapīrs nemaz nav iekļauts fondu biržas sarakstos, kā arī nekotētajiem vērtspapīriem, to vērtība tiek noteikta, piesardzīgi un godprātīgi novērtējot to iespējamo pārdošanas vērtību (izmantojot tirgus dalībnieku kotēto vērtspapīru cenu, diskontētās naudas plūsmas modeļus).

4.11. Ieguldījumi atvasinātajos finanšu instrumentos

- 4.11.1. Atvasinātie finanšu instrumenti, tajā skaitā valūtas maiņas līgumi, valūtas mijmaiņas līgumi, valūtas iespējas līgumi (pārdotie un nopirktie) un citi atvasinātie finanšu instrumenti valūtas pozīciju riska un procentu likmju riska samazināšanai, sākotnēji aktīvu un saistību pārskatā tiek atzīti to iegādes vērtībā (ieskaitot darījuma izmaksas) un turpmāk tiek pārvērtēti to Patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība tiek noteikta pēc kotētām tirgus cenām, diskontētās naudas plūsmas modeļiem vai iespējas līgumu cenošanas modeļiem. Visi atvasinātie finanšu instrumenti tiek atspoguļoti kā aktīvi, ja to Patiesā vērtība ir pozitīva, un kā pasīvi, ja to Patiesā vērtība ir negatīva.
- 4.11.2. Izmāņas Patiesajā vērtībā iekļauj ienākumu un izdevumu pārskatā.

4.12. Aktīvu pārdošana ar atpakaļpirkumu

Aktīvu pārdošanas ar atpirkšanu atpakaļpirkumu darījumi tiek reģistrēti kā finansēšanas darījumi. Pensiju plāns var iesaistīties šajos darījumos kā aktīvu pārdevējs, un pārdotos aktīvus tas turpina uzrādīt savā aktīvu un saistību pārskatā, izmantojot attiecīgā veida pašu aktīviem piemērotos uzskaites principus. Pārdošanas rezultātā saņemtie līdzekļi tiek uzrādīti kā saistības pret minēto aktīvu pircēju.

4.13. Darījumi ārvalstu valūtā

- 4.13.1. Pensiju plāna finanšu pārskatos un grāmatvedībā lietojamā naudas izteiksmes vienība ir eiro.
- 4.13.2. Darījumi ārvalstu valūtā tiek pārvērtēti eiro pēc darījuma dienā spēkā esošā Eiropas Centrālās Bankas noteiktā ārvalstu valūtas maiņas kursa.
- 4.13.3. Sagatavojot aktīvu un saistību pārskatu, aktīvi un pasīvi ārvalstu valūtā tiek pārvērtēti eiro naudas vienībā pēc aktīvu un saistību pārskata sagatavošanas dienā spēkā esošā Eiropas Centrālās Bankas noteiktā ārvalstu valūtas maiņas kursa.
- 4.13.4. Ārvalstu valūtas maiņas kursa rezultātā iegūtā peļņa vai zaudējumi tiek iekļauti ienākumu un izdevumu pārskatā kā peļņa vai zaudējumi no ārvalstu valūtas pozīciju pārvērtēšanas.

4.14. Ieguldījumi nekustamajā īpašumā

- 4.14.1. Ieguldījumus nekustamajā īpašumā veido zeme un ēkas, kuras tiek turētas ar mērķi gūt nomas ienākumus vai vērtības pieaugumu, vai abus divus.
- 4.14.2. Tā kā Pensiju plāns nav ne fiziska, ne juridiska persona, tad nekustamais īpašums tiek reģistrēts Zemesgrāmatā uz pensiju fonda vārda ar atzīmi, ka tas ir Pensiju plāna ieguldījums, bet tas netiek iekļauts pensiju fonda saimnieciskajā grāmatvedības uzskaitē.
- 4.14.3. Ieguldījums nekustamajā īpašumā sākotnēji tiek atspoguļots iegādes cenā, iekļaujot arī iegādes izmaksas.

- 4.14.4. Ar nekustamā īpašuma iegādi saistītās darījumu izmaksas, kas ietver komisijas maksas notāriem, advokātiem (juristiem), būvuzraugiem, finanšu kontrolieriem, brokeriem, dīleriem, vērtspapīru biržām un depozitāriem, valsts un pašvaldību nodevas un citas līdzīgas izmaksas tiek attiecinātas uz katru konkrētu nekustamo īpašumu, un sākotnēji šīs izmaksas tiek atzītas katrā konkrētā nekustamā īpašuma vērtībā.
- 4.14.5. Nekustamā īpašuma rekonstrukcijas, uzlabošanas un atjaunošanas izmaksas kapitalizē jeb pieskaita nekustamā īpašuma uzskaites vērtībai, ja ir iespējams, ka šīs izmaksas palielinās no nekustamā īpašuma sagaidāmos nākotnes ekonomiskos labumus.
- 4.14.6. Ieguldījumu nekustamajā īpašumā Patieso vērtību vislabāk atspoguļo šo ieguldījumu tirgus vērtība. Nekustamā īpašuma vērtējumu sagatavo neatkarīgs, sertificēts nekustamo īpašumu vērtētājs ne retāk kā reizi gadā.
- 4.14.7. Ieguldījumiem nekustamajā īpašumā tirgus vērtību nosaka reizi gadā uz gada beigām.
- 4.14.8. Ieguldījumu nekustamajā īpašuma pārvērtēšanu biežāk veic šādās situācijās:
 - nekustamā īpašuma vērtība samazinās dabas stihijas, nelaimes gadījuma (ugunsgrēks) vai noziedzīgas darbības rezultātā;
 - nekustamā īpašuma tirgū ir notikušas būtiskas cenu svārstības.
- 4.14.9. Nosakot ieguldījuma nekustamajā īpašumā aktīvu un saistību vērtību katrā novērtēšanas dienā, pielieto pēdējo nekustamā īpašuma vērtējumu.
- 4.14.10. Ienākumi no nekustamā īpašuma iznomāšanas, kā arī izdevumi saistībā ar nekustamā īpašuma apsaimniekošanu un nodokļu maksājumi tiek iekļauti neto aktīvu kustības pārskatā kā no nekustamā īpašumā gūtie ienākumi vai zaudējumi.

4.15. Ieguldījumu alternatīvo ieguldījumu fondos

- 4.15.1. Ieguldījumu alternatīvo ieguldījumu fondos tiek sākotnēji uzskaitīti atbilstoši fondā ieguldītajām summām.
- 4.15.2. Alternatīvo ieguldījumu fonda pārvaldītājam ir jāatskaitās par ieguldījumu fondā patieso vērtību ne retāk kā reizi gadā. Finanšu pārskatos ieguldījumu alternatīvo ieguldījumu fondos tiek klasificēti patiesās vērtības hierarhijas 3. līmenī, jo vērtējums (parasti) nebalstās novērojamos tirgus datos.
- 4.15.3. Atbilstoši alternatīvo ieguldījumu fonda pārvaldītāju sniegtajai informācijai, ieguldījuma vērtības izmaiņas tiek atspoguļotas kā nerealizēta peļņa/ zaudējumi. Alternatīvo ieguldījumu fondam veicot savu izdarīto ieguldījumu pārdošanu, tiek noteikts pensiju plāna realizētais ienākums (peļņa/zaudējumi) no ieguldījumiem.
- 4.15.4. Veicot ieguldījumu alternatīvo ieguldījumu fondā, ieguldītājs parasti apņemas ieguldīt līdzekļus noteiktā apmērā, taču faktiski naudas summas tiek ieskaitītas pakāpeniski, fondam veicot ieguldījumus uzņēmumos. Atlikušo, fondā vēl neieguldīto summu uzrāda finanšu pārskatu piezīmēs kā iespējamās saistības.
- 4.16. Darījumu izmaksas, kas ietver valsts un pašvaldību nodevas, komisijas maksas notāriem, finanšu kontrolieriem, bankām, brokeriem, dīleriem, vērtspapīru biržām un depozitāriem un citas līdzīgas izmaksas, tiek attiecinātas uz katru konkrētu darījumu.
- 4.17. Pensiju plāns nav juridiska persona un nodokļus nemaksā. Ja normatīvajos aktos tiek paredzēta nodokļu piemērošana ieguldījumu objektiem, kā arī par darījumiem ar pensiju plāna līdzekļiem, tad nodokļu maksājumi tiek segti no pensiju plāna līdzekļiem.
- 4.18. No pensiju plāna līdzekļu ieguldījumiem saņemtie ienākumi tiek fiksēti pensiju plāna līdzekļu vērtības pieaugumā un tiek atkārtoti ieguldīti finanšu instrumentos, ņemot vērā pensiju plāna ieguldījumu politiku un ievērojot Likumā un pensiju plānā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus.

5. Atbildības sadalījums lēmumu pieņemšanā

- 5.1. Visus lēmumus, kas saistīti ar konkrētiem ieguldījumu objektiem, var pieņemt līdzekļu pārvaldītājs, nesaskaņojot tos ar pensiju fondu un ievērojot Likumā, pensiju plānā un pensiju plāna ieguldījumu politikā noteiktos ierobežojumus.

6. Ar ieguldījumiem saistītā balsošanas politika

- 6.1. Visi pensiju plāna ieguldījumi, no kuriem izriet balsošanas tiesības kādā komercsabiedrībā, tiek reģistrēti uz pensiju fonda vārda.
- 6.2. Pensiju fonds parasti nepiedalās no pensiju plāna ieguldījumiem izrietošos balsošanas darījumos, izņemot gadījumus, kad tas var būtiski ietekmēt pensiju plāna ieguldījumu vērtības izmaiņas.
- 6.3. Gadījumā, ja pensiju fonda valde pieņem lēmumu piedalīties balsošanā, kas saistīta ar pensiju plāna ieguldījumiem, šāda balsošana vienmēr tiek saskaņota ar līdzekļu pārvaldītāju.

7. Līdzekļu pārvaldītāja un līdzekļu turētāja darbība

- 7.1. **Līdzekļu pārvaldītājs:** ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība “**SEB Investment Management**” (vienotais reģistrācijas Nr.40003525797), kas saskaņā ar līdzekļu pārvaldīšanas līgumu pārvalda pensiju plāna aktīvus un nodrošina pensiju plāna ieguldījumu politikas ievērošanu, pensiju plānā apstiprinātās ieguldījumu stratēģijas realizēšanu un noteikumu ievērošanu attiecībā uz pensiju plāna ieguldījumiem, veic norēķinus ar naudas līdzekļiem, kas iemaksāti saskaņā ar pensiju plānu, saņem un pārved finanšu instrumentus un veic citus darījumus ar pensiju plāna aktīviem atbilstoši Likuma prasībām un pensiju plānu..
- 7.2. Līdzekļu pārvaldītājs veic pensiju plāna ieguldījumu portfeļa novērtēšanu, saskaņo to ar līdzekļu turētāju un novērtējumu iesniedz pensiju fondam, kurš to pārbauda atbilstoši veiktajiem darījumiem ar pensiju plāna līdzekļiem un sagatavo pensiju plāna finanšu pārskatus.
- 7.3. **Līdzekļu turētājs:** akciju sabiedrība “**SEB banka**” (vienotais reģistrācijas Nr.40003132437), kas saskaņā ar līdzekļu turēšanas līgumu pieņem pensiju plāna dalībnieku vai viņu labā veiktās iemaksas pensiju plāna kontā, saņem un tur finanšu instrumentus, kā arī dokumentu oriģinālus attiecībā uz naudas līdzekļiem un citu īpašumu, kas veido pensiju plāna aktīvus, maksājumu dokumentus par naudas kreditēšanu vai debetēšanu pensiju plāna naudas līdzekļu turēšanai izveidotajos banku kontos, kā arī izpilda rīkojumus, kas attiecas uz pensiju plāna līdzekļu un finanšu instrumentu pārvedumiem.
- 7.4. Līdzekļu turētājs veic norēķinus ar naudas līdzekļiem, saņem un pārved finanšu instrumentus, kas attiecas uz līdzekļu pārvaldītāja veiktajiem darījumiem.
- 7.5. Līdzekļu turētājs seko līdzi tam, vai līdzekļu pārvaldītājs ievēro normatīvo aktu prasības attiecībā uz pensiju plāna ieguldījumiem un pensiju plānu, kā arī ieguldījumu noteikumus. Ja līdzekļu pārvaldītājs neievēro šīs prasības un noteikumus, līdzekļu turētājs par to ziņo Finanšu un kapitāla tirgus komisijai un pensiju fondam.
- 7.6. Līdzekļu turētāja un līdzekļu pārvaldītāja atlīdzība tiek aprēķināta katru dienu no pensiju plāna aktīvu vērtības, ņemot vērā pensiju plāna dalībniekam noteikto komisijas likmes apmēru.
- 7.7. Līdzekļu pārvaldītāja un līdzekļu turētāja darbība tiek vērtēta vienu reizi ceturksnī.

8. Potenciālā interešu konflikta novēršanas politika

- 8.1. Potenciālā interešu konflikta gadījumā pensiju fonds nodrošinās to, ka līdzekļu pārvaldītājs iegulda pensiju plāna aktīvus tikai un vienīgi pensiju plānu dalībnieku interesēs.
- 8.2. Pensiju fonda valde nodrošina atbilstošas pārskatu un kontroles sistēmas izveidošanu, lai pārliecinātos, ka līdzekļu pārvaldītājs pensiju plāna līdzekļus pārvalda saskaņā ar pensiju fonda valdes noteikto politiku un procedūram.
- 8.3. Pensiju plāna dalībnieki var iepazīties ar pensiju plāna ieguldījumu politiku pensiju fonda valdes telpās Rīgā, Antonijas ielā 9, vai internetā pensiju fonda mājas lapā www.seb.lv.